

-Helse- og omsorgsdepartementet,
Universitetsgata 2,
Postboks 8011 Dep,
0030 Oslo

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.

201100086-111

AUPE

Emnekode

SARK-03

Dato

9. januar 2012

Høring til NOU 2011:9 Om økt selvbestemmelse og rettsikkerhet

Vi vil gjerne beklage at høringssvaret kommer noen dager etter fristen.

Bergen kommune er i det vesentlige enig i endringsforslagene, og mener endringene vil bidra til redusert og kvalitetssikret bruk av tvungent psykisk helsevern.

Psykisk helsevernloven gir adgang til omfattende inngrep ovenfor mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Dette kan oppleves som invaderende og krenkende.

FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne fra 2006 er ennå ikke ratifisert av Norge. Hvor strenge juridiske begrensninger konvensjonen legger på konvensjonsstatene med hensyn på å opprettholde en særlig tvangsglovgivning innen psykisk helsevern er omstridt. Det vil imidlertid bli vanskeligere å opprettholde særregler med hensyn til bruk av tvang.

Pasientrettighetsloven § 4.1 stadfester hovedregelen om at alle former for helsehjelp skal ytes på grunnlag av pasientens eget samtykke. En forutsetning er at vedkommende har samtykkekompetanse.

Tvungent psykisk helsevern kan bare anvendes når frivillig psykisk helsevern har vært forsøkt, eller det er åpenbart formålsløst å forsøke dette.

Vilkår for tvungent psykisk helsevern kan kun anvendes ovenfor person med "alvorlig sinnslidelse" dersom vedkommende får sin utsikt til helbredelse eller vesentlig bedring i betydelig grad redusert, eller det er stor sannsynlighet for at vedkommende i meget nær framtid får sin tilstand vesentlig forverret (Behandlingskriteriet).

Alternativt kan tvungent psykisk helsevern anvendes ovenfor person som utgjør en nærliggende og alvorlig fare for andres liv og helse. (Farekriteriet)

I tillegg krever loven at det foretas en "helhetsvurdering" av om tvungent psykisk helsevern fremtrer som den klart beste løsning for vedkommende.

Det har fra forskjellig hold fremkommet krav om at behandlingskriteriet som grunnlag for tvungent psykisk helsevern burde fjernes.

NOU 2011: 9 foreslår å videreføre adgangen til tvangsinngrep både i form av frihetsberøvelse og tvangsbehandling ovenfor mennesker med alvorlige psykiske lidelser, samtidig som pasientens selvbestemmelsesrett styrkes. Det foreslås i større grad å skille mellom intervensjoner som er begrunnet ut fra hensynet til pasienten selv og intervensjoner som er begrunnet ut fra samfunnsvernhensyn.

Fravær av "beslutningskompetanse" foreslås å være et nødvendig vilkår for tvungent psykisk helsevern iht. "behandlingskriteriet". I dette begrepet inngår forståelse av relevant informasjon, anvendelse av informasjonen i egen situasjon, være i stand til å vurdere fordeler og ulemper knyttet til ulike handlingsalternativer og gjøre valg.

Det stilles også krav til "antatt samtykke" som vilkår for tvunget psykisk helsevern etablert under henvisning til "behandlingsvilkåret". Dette innebærer at man i innleggelsessituasjonen må vurdere hva pasientens beslutning ville vært dersom den psykiske lidelsen ikke hadde påvirket beslutningsferdigheten. I de kommunale tjenestene benyttes ofte kriseplaner som utarbeides sammen med pasienten i gode faser, da pasienten har beslutningskompetanse. Dette bør praktiseres i enda større grad der det er fare for at tvungent vern kan bli nødvendig.

Det foreslås at dagens vilkår om fare for andres liv og helse reguleres i en egen bestemmelse, mens vilkåret om fare for eget liv og helse innarbeides som element i behandlingsvilkåret. Det foreslås begrenset adgang til å etablere tvungen observasjon ved alvorlig selvmordsfare, uten at det samtidig foreligger en alvorlig sinnslidelse.

Samtidig ivaretas muligheten for å sikre tidlig diagnose og tidlig iverksetting av behandling av ungdom med tidligsymptomer på schizofreni. Tidlig diagnose og behandling av denne gruppen er svært viktig for senere funksjonsevne. Muligheten for behandling av pasienter med alvorlig psykisk sykdom og rusproblem (ROP pasienter) ivaretas også av forslaget.

Konklusjon

Forslag til endringer i psykisk helsevernlov vil bidra til redusert og bedre kvalitetssikret bruk av tvungent psykisk helsevern.

Bergen kommune gir sin tilslutning til forslagene i NOU 2011:9.

Med vennlig hilsen

Lisbeth Iversen
Byråd for sosial, bolig og områdesatsing